

Tidak Lari dari Perjuangan*

ADA hari ini, telah sampai masanya saya menyerahkan teraju pimpinan serta Ketua UMNO ini kepada tangan pengganti saya, Yang Amat Mulia Tunku Abdul Rahman yang baharu dilantik sebentar tadi. Dengan menyerahkan teraju itu, maka saya mengambil peluang ini mengucapkan tahniah bagi pihak ahli-ahli Jawatankuasa Kerja dan khasnya bagi diri saya sendiri yang disertakan dengan ucapan selamat bekerja dan menjayakan UMNO ini selagi ia memegang jawatan Yang Dipertua UMNO itu, dan juga dengan jawatan itu menjadi penganjur Melayu Semenanjung Tanah Melayu ini.

Begitu juga saya mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Dato' Abdul Razak bin Hussein yang telah dilantik dengan tidak ada musuhnya menjadi Timbalan Yang Dipertua UMNO ini, dan juga kepada Yang Berhormat Encik C.M. Mohd. Yusof yang telah dilantik menjadi Naib Yang Dipertua UMNO dan begitu juga kepada Encik Sardon bin Haji Jubir yang telah menjadi Ketua Perikatan Pemuda yang disertakan dengan menjadi Naib Yang Dipertua UMNO dan juga kepada Hajah Zain yang telah dilantik menjadi Ketua Kaum Ibu bagi kali yang kedua yang disertakan dengan menjadi Naib Yang Dipertua UMNO. Kepada Tuan Pengerusi sendiri saya mengucapkan tahniah oleh kerana dengan sebulat suara telah dilantik menjadi Pengerusi bagi tahun yang akan datang ini bagi Majlis Mesyuarat ini, sungguhpun Tuan Pengerusi sendiri telah berbuat berbagai-bagai helah hendak menakutkan wakil-wakil yang ada susah hati. Saya tidak dapat nak memberi tahniah kepada ahli-ahli Jawatankuasa Kerja yang baharu, kepada tiap-tiap seorang,

* Ucapan terakhir Dato' Onn sebagai Yang Dipertua UMNO, di Majlis Mesyuarat Agung UMNO di Hotel Majestic, Kuala Lumpur, pada 25 dan 26 Ogos 1951.

Yang Amat Mulia Tunku Yang Dipertua,

Dengan suka hati, Ahli-ahli Jawatankuasa Kerja menyerahkan panduan dan pimpinan UMNO ini kepada Yang Amat Mulia Tunku, iaitu UMNO yang masih subur dan kuat pendiriannya dan UMNO yang diharapkan akan menjadi lebih subur dan lebih kuat dialas, dipandu dan diterajukan oleh Yang Amat Mulia Tunku Yang Dipertua.

Inilah kalinya yang akhir sekali saya bangun bercakap di hadapan wakil-wakil majlis ini sebagai Yang Dipertua UMNO, iaitu suatu jawatan yang saya telah pegang daripada mulanya dijadikan UMNO ini, dikecualikan sedikit bulan pada tahun yang lepas.

Wakil-wakil sekalian tentulah ingat iaitu UMNO ini telah diingati dalam masa persidangan pertubuhan-pertubuhan Melayu yang diadakan di Kelab Sultan Sulaiman, Kuala Lumpur ini pada 2, 3 dan 4 Mac 1946, yang dihadiri oleh wakil-wakil daripada berbagai-bagai pertubuhan di seluruh Tanah Melayu ini. Persidangan itu telah dihipunkan supaya mencari ikhtiar pada membantah akan Malayan Union yang didatangkan oleh pihak kerajaan British pada bulan Oktober 1945. Maka terbit daripada persidangan itu, telah lahir Pertubuhan Kebangsaan Melayu yang diperanakkan di Istana Besar, Johor Bahru pada 11 Mei 1946, iaitu lahirnya di sebuah istana Raja, maka dengan sebab itu telah berpadanan pula Yang Dipertua ini keturunan daripada darah Raja.

Saya telah dilantik menjadi Yang Dipertua yang pertama bagi Pertubuhan Kebangsaan Melayu Bersatu itu dan bagaimana saya telah berkata telah memegang jawatan itu hinggalah sebentar ini tadi, dikecualikan sedikit masa pada tahun yang lepas. Di dalam masa lima tahun yang lepas itu, telah dapat dibangunkan sebuah pertubuhan yang pada hari ini teraku menjadi pertubuhan yang pertama yang dipunyai oleh orang Melayu.

Pada awalnya Pertubuhan Kebangsaan Melayu ini ialah mengandungi beberapa persekutuan yang bergabung kepadanya. Akan tetapi pada tahun 1949, maka UMNO ini telah menyusun semula pendiriannya dan telah mengadakan ahli-ahli yang berdaftar terus sama ada yang biasa ataupun yang bersekutu, berserta dengan ahli-ahli yang bergabung yang hanyalah tinggal pada hari ini tiga buah sahaja daripada yang asal, iaitu Kesatuan Melayu Singapura, Persatuan Melayu Sabak Bernam dan Seberkas, Kedah. Patutnya di sini di dalam ucapan saya yang akhir ini saya menyebut darihal Persatuan Melayu Sabak Bernam, ialah sebab persatuan itu yang

sini di dalam ucapan saya yang akhir ini saya menyebut darihal Persatuan Melayu Sabak Bernam, ialah sebab persatuan itu yang telah menyokong UMNO daripada asal diangan-angankan hinggalah kepada hari ini. Persatuan yang tidak pernah mungkir membayar yuran persatuannya itu dan persatuan yang tidak pernah tidak dapat menghantarkan wakil-wakilnya ke dalam persidangan ini. Ini suatu teladan yang patut dicontohi oleh lain-lain persekutuan yang bergabung dan terutama sekali oleh tiap-tiap bahagian yang ada di dalam golongan UMNO ini.

Semenjak dari tahun 1949 itu maka UMNO telah mendirikan beberapa buah Bahagian di dalam tiap-tiap sebuah negeri di Semenanjung Tanah Melayu ini, dan tiap-tiap bahagian itu pula telah mendirikan cawangan-cawangannya, dan pada hari ini dengan adanya pendirian bahagian-bahagian dan cawangan-cawangannya itu maka jumlah ahli-ahli UMNO yang berdaftar terus itu telah sampai kepada angka lebih daripada 110 000 orang.

Satu daripada perubahan yang diadakan pada tahun 1948 ialah bagi pihak UMNO ini melapangkan pintunya kepada orang yang bukannya daripada bangsa Melayu, atau orang yang tidak boleh melayakkan dirinya menjadi ahli biasa di dalam UMNO ini supaya masuk pula menjadi ahli yang bersekutu.

Kepada diri saya sendiri, telah menjadi suatu dukacita iaitu Majlis Mesyuarat ini tatkala dibawa syor ke hadapan bagi dibukakan pintu UMNO ini kepada barang siapa yang berkehendak menjadi ahlinya, dengan syaratnya menerima tujuan-tujuan UMNO itu serta menerima Undang-undang Tubuhnya, maka telah jadi dukacita kepada diri saya sendiri iaitu cadangan itu telah tidak diterima oleh Majlis ini, melainkan telah dibukakan sekerat sahaja pintu UMNO itu kepada ahli-ahli yang bersekutu yang tidak mempunyai suatu hak pun di dalam pertubuhan itu. Saya telah berasa dan saya masih lagi berasa iaitu sekatan itu ialah suatu langkah yang kelak di belakang hari akan mencatatkan pendirian UMNO sendiri dan saya sukacita pula iaitu pada sebelah pagi tadi Majlis Mesyuarat ini telah menolak suatu cadangan supaya dihapuskan sekali ahli-ahli yang bersekutu itu.

Sungguhpun UMNO ini telah menerima bantahan, berbagai teguran dan cercaan daripada orang yang hanyalah pandai menegur dan mencerca sahaja. Akan tetapi yang dirinya sendiri tidak sedia atau berkehendak mencampurkan dirinya sendiri tidak sedia ada

daripada bangsa Melayu sendiri yang suka bertenggek di atas pagar dan melihat lain-lain orang memikul pekerjaan yang berat-berat itu. Sungguhpun ada beberapa halangan daripada beberapa pihak di Negeri-negeri Melayu, akan tetapi pekerjaan UMNO itu telah berjalan. Pendirian UMNO itu telah semakin tegap dan susunannya itu telah dapat dikemaskan.

Saya suka pula mengambil peluang ini menyebut atas jasa-jasa pekerjaan pegawai-pegawai UMNO dan juga Ahli-ahli Jawatankuasa Kerja UMNO Bahagian Perak dan juga pegawai-pegawai dan Ahli-ahli Jawatankuasa Cawangan-cawangan di Perak itu, yang telah dapat menambahkan bilangan ahli-ahlinya sekali ganda lagi di dalam masa setahun yang lepas. Kejayaannya itu telah didapati dengan sebab ada panduan yang sempurna dan juga ada pakatan di antara pegawai-pegawai, ahli-ahlinya. Saya akan menyebut juga akan nama Bahagian Kedah yang telah dapat menambahkan bilangan ahlinya sekali ganda lagi banyaknya di dalam masa setahun yang lepas ini, sungguhpun menerima berbagai-bagai halangan dan gendala di negerinya itu. Perbuatan itu telah dapat dengan sebab kuat semangat serta hati pegawai-pegawai dan ahli-ahli Bahagian Kedah itu.

Sekiranya wakil-wakil menyelak Penyata Tahunan UMNO ini, pada kembaran yang pertama, akan didapati iaitu lebih daripada 60 peratus bilangan ahli-ahli UMNO adalah duduknya di dalam tiga buah negeri sahaja baik di Perak, di Johor dan di Kedah. Sekiranya pula dibandingkan bilangan penduduk-penduduk Melayu, maka barang mustahil sekiranya dikerjakan dengan sebenarnya lain-lain negeri yang keciciran itu tidak boleh dapat ahlinya sebanyak ataupun sekurang-kurangnya dekat sebanyak yang didapati oleh Perak atau Johor atau Kedah itu.

Di dalam sebuah negeri dalam mana jalan-jalan sangatlah kurang, bagaimana kita sendiri telah mendengar rayuan daripada wakil-wakil UMNO dari negeri itu, di mana keadaan penduduk di pekan-pekan dan di kampung-kampung adalah dan bolehlah dikatakan kebela-kangan daripada lain-lain penduduk di lain-lain negeri, di mana orang negeri itu boleh juga dikatakan ada kurang sekali mengambil bahagian atau campur di dalam pemerintahan kampungnya sendiri apatah lagi negerinya. Maka di dalam negeri yang seumpama itu, iaitu negeri Pahang, UMNO telah dapat menjalankan pekerjaannya serta mengadakan bahagian dan cawangan-cawangannya, sungguhpun tidak mendapat sokongan yang penuh atau yang sepatutnya

didapati daripada pihak-pihak yang patut menolong di dalam negeri itu, dan kepada pegawai-pegawai, ahli-ahli Jawatankuasa dan ahli-ahli UMNO negeri Pahang, bagi pihak Jawatankuasa yang ada menyerahkan kerja-kerjanya pada hari ini, maka saya ucapkan tahniah dan selamat.

Dari satu ke satu masa, maka ada juga orang Melayu kita sendiri tidak terkecuali surat khabar-surat khabar Melayu, tidak memperhargakan jasa atau perbuatan UMNO itu di dalam lapangan siasah, di dalam lapangan pergaulan, di dalam lapangan iktisad dan lain-lain. Melainkan golongan itu termasuklah juga lagi sekali saya katakan surat khabar-surat khabar Melayu kerap kali suka menidak-nidak ataupun mengecil-ngecilkan perbuatan UMNO itu.

Diri saya sendiri pula tidak begitu mengambil berat di atas teguran atau cercaan yang datang daripada pihak yang seumpama itu. Pihak yang seumpamanya suka membesarkan perkara yang kecil dan mengecilkan perkara yang besar, pihak yang hanyalah tahu memuji perbuatannya sendiri tetapi tidak dapat mencari suatu keelokan daripada perbuatan lain-lain orang. Bagaimana pepatah Melayu kuman di seberang nampak kepada matanya, gajah di tepi matanya sendiri tidak kelihatan.

Bagi menunjukkan bagaimana luasnya pandangan pihak ahli-ahli Jawatankuasa Kerja UMNO, maka beberapa orang daripada penegur-penegurnya yang kuat sekali telah disokong supaya diletakkan pula di dalam Majlis Mesyuarat Kerajaan Persekutuan Tanah Melayu dan juga beberapa buah Mesyuarat Kerajaan Negeri-negeri Melayu.

Saya berharap teguran yang didatangkan ke atas UMNO, teguran menuduhkan kelalaian UMNO, teguran yang menunjukkan kekurangan UMNO maka orang yang seumpama itu akan dapat pula membuktikan usahanya di dalam Majlis-majlis Mesyuarat Kerajaan itu, supaya tidaklah pula Yang Amat Mulia Tunku Yang Dipertua baharu ini pun terpaksa menempelak bagaimana diri saya pada hari ini.

Sebelum saya mengarahkan percakapan ini kepada perkara yang lain-lain, saya mengambil peluang ini mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Jawatankuasa Kerja UMNO atas sokongannya dalam masa saya memegang jawatan Yang Dipertua UMNO itu sama ada dalam tahun yang lepas ataupun dari semenjak terdirinya UMNO ini, dan dengan mengucapkan terima kasih itu saya suka juga meng-

ambil peluang menyebut khas kepada pegawai-pegawai dan ahli-ahli anggota Ibu Pejabat UMNO yang telah bekerja dengan ikhlas hatinya dengan bersungguh-sungguh mengelolakan berbagai-bagai pekerjaan yang ditanggungkan oleh Pejabat Setiausaha Agung itu dengan dapat mengemaskan segala pekerjaannya hingga teratur kerja-kerja di dalam pejabat itu.

Kepada Yang Berhormat Haji Abdul Wahab, Dato' Panglima Bukit Gantang, saya mengucapkan terima kasih atas pekerjaannya semasa menjadi Setiausaha Agung UMNO yang pertama. Begitu juga kepada Yang Berhormat Dato' Zainal Abidin bin Haji Abas yang menjadi Setiausaha Agung yang kedua dan kepada Yang Berhormat Kapten Hussein yang menjadi Setiausaha Agung yang ketiga dan khasnya kepada Encik Shamlan bin Muhammad Yusof yang telah bekerja di dalam Pejabat UMNO daripada asal didirikan.

Ibu Pejabat UMNO itu telah menanggung beberapa banyak pekerjaan bukan sahaja berkenaan dengan pejabatnya sendiri, akan tetapi berkenaan dengan urusannya dengan Bahagian-bahagian dan Cawangan-cawangan UMNO.

Demikianlah saya menyatakan darihal UMNO itu dengan sangat ringkasnya dalam masa saya memegang jawatan Yang Dipertua UMNO, tetapi saya tidak akan meninggalkan daripada menyebut darihal Perikatan Pemuda UMNO yang telah berdiri dengan kuatnya di belakang saya sendiri dan khasnya di belakang UMNO itu, yang telah menjaga di atas keselamatan diri saya sendiri dalam masa-masa perlawatan yang jarang-jarang yang saya dapat adakan kepada bahagian-bahagian UMNO, dan juga daripada menyebut darihal Kaum Ibu UMNO yang rasa saya telah menyokong UMNO dan diri saya sendiri lebih kuat dan lebih teguh daripada segala golongan yang ada di dalam UMNO.

Oleh kerana majlis ini ada banyak pekerjaan lagi, saya sekarang akan berkata-kata sedikit darihal diri saya berkaitan dengan UMNO dan juga berkaitan dengan pertubuhan baharu yang saya mencadangkan berikhtiar hendak membangunkan tiada berapa lama lagi supaya bekerja dengan barang siapa yang berkehendak, bagi faedah negeri-negeri ini dan faedah penduduk-penduduk, dengan tujuan yang pertama, iaitu berkehendak mendirikan kemewahan Tanah Melayu ini.

Saya telah ditegurkan oleh kerana setelah menyatakan iaitu saya berkehendak dan akan berikhtiar hendak menubuhkan sebuah

parti yang baharu itu, maka saya masih juga tidak melepaskan jawatan Yang Dipertua UMNO ini. Sebabnya saya tidak melepaskan jawatan itu ialah pertamanya oleh memandang kepada dekatnya masa hendak diadakan Majlis Mesyuarat ini dan oleh kerana saya berfikir mustahak dan wajib bagi diri saya berdiri di hadapan tuantuan menerima apa juga teguran atau tikaman yang dikehendakkan didatangkan kepada diri saya sendiri.

Peluang itu saya telah bukakan daripada semalam dan hari ini. Saya juga telah dituduhkan di dalam majlis ini hendak lari daripada UMNO. Sekiranya saya sebenar-benarnya meletakkan jawatan Yang Dipertua UMNO tiga bulan dahulu maka sepatutnya juga boleh dituduhkan saya nak melarikan diri daripada UMNO. Akan tetapi saya masih menunggu juga sehingga memberi peluang kepada wakil-wakil UMNO menegur atas apa juga perbuatan saya yang difikirkan tidak disukai olehnya. Sebagai seorang yang ada mempunyai di dalam badan saya sendiri darah daripada baka Melayu dan Turki dan yang tidak tahu lari, barang mustahil saya nak melarikan diri, bimbang hendak menentang sama ada kepada orang yang hendak menentang kepada saya ataupun hendak bersahabat dengan saya.

Saya telah dituduhkan juga menderhaka kepada bangsa Melayu dan kepada negeri ini. Tuduhan yang seumpama itu saya pandang dengan sekeji-kejinya. Selama di dalam kehidupan saya ini, saya telah bekerja kerana bangsa saya sendiri dan kerana penduduk-penduduk di negeri tempat kediaman saya. Sepanjang-panjang umur saya, saya telah menentang beberapa perbuatan yang pada fikiran saya tidak sesuai dengan cara pemerintahan sesebuah negeri.

Saya juga telah dituduh berkehendak menjadi seorang diktator di dalam UMNO ini, akan tetapi sekiranya wakil-wakil sekalian memerhatikan cara bawaan dan pekerjaan di dalam majlis ini, sekiranya wakil-wakil membaca dengan halusnyanya syarat-syarat yang terkandung di dalam Undang-undang Tubuh UMNO itu dan sekiranya wakil-wakil memandang kepada susunan UMNO itu sendiri, barang mustahil boleh didatangkan satu tuduhan seumpama itu ke atas diri saya.

Saya juga telah dituduh dengan sebab mengambil satu langkah kepada satu langkah berkehendak mengambil atau mencari faedah bagi diri saya sendiri ataupun kesenangan saya sendiri. Maka tuduhan ini pun saya sifatkan dengan sekeji-kejinya. Oleh kerana perbuatan saya dalam masa yang lepas dan di dalam masa yang ada ini

adalah berlawanan sekali dengan tuduhan yang seumpama itu.

Saya menentang kepada Raja saya sendiri oleh kerana perbuatannya kepada anak negeri, maka saya telah diberhentikan daripada jawatan kerajaan dan dibuang daripada negeri Johor itu. Oleh kerana kemudian daripada itu saya membantah lagi kepada Raja saya sendiri di atas kezalimannya membuat rakyatnya, maka lagi sekali saya telah dihalaukan daripada jawatan kerajaan itu. Oleh kerana saya sendiri tidak dapat hendak menerima syarat-syarat yang didatangkan oleh Duli Yang Maha Mulia Sultan Johor ke atas saya menyekat pekerjaan dan perjalanan saya semasa menjadi Yang Dipertua UMNO ini maka saya telah meletakkan jawatan Menteri Besar itu. Adakah langkah yang semacam itu, langkah seorang yang semata-mata mengejar kepada kesenangannya atau yang semata-mata berkehendak mencari kebesaran dirinya?

Saya telah dituduhkan lagi menjalankan pekerjaan dan gerak langkah yang mencacatkan kepada faedah-faedah UMNO, dan dari itu dengan sindiran itu mencacatkan juga faedah penduduk-penduduk Melayu di negeri ini. Tetapi cuba kita semak baik-baik apa yang ada tersebut di dalam Undang-undang Tubuh UMNO itu, iaitu tujuannya ialah hendak mendirikan sebuah kerajaan yang merdeka di dalam Malaya ini. Itulah jangka tujuan yang dicadangkan oleh Parti Kemerdekaan Malaya itu. Cubalah lihat kepada tujuan yang ketiga di dalam Undang-undang Tubuh UMNO itu, iaitu memajukan faedah-faedah orang Melayu dan khasnya ahli-ahli UMNO dalam hal yang berkenaan dengan perkara-perkara siasah dan kebajikan hidupnya serta kebudayaannya dan iktisadnya.

Maka tujuan Parti Kemerdekaan Malaya itu ialah hendak bekerja bagi keselamatan dan kemajuan penduduk-penduduk negeri dan khasnya keselamatan dan kemajuan orang yang bekerja dengan titik peluhnya ataupun dengan menggunakan akal fikirannya bagi mencari dan mengikhtiarkan nafkah kehidupannya. Tujuan Parti Kemerdekaan Malaya itu ialah berkehendak mendirikan sebuah negara yang merdeka yang akan memberi timbangan yang sekata kepada penduduk-penduduk bagaimana yang dikehendaki oleh agama kita sendiri. Segala tujuan Parti Kemerdekaan Malaya itu seakan-akan dengan tujuan-tujuan yang ada kepada UMNO. Dan sekiranya saya menubuhkan atau berikhtiar hendak menubuhkan sebuah pertubuhan yang seumpama itu, yang barangkali boleh lebih sempurna dan lebih dirasanya menghasilkan tujuan-tujuan

UMNO itu, adakah perbuatan saya itu, perbuatan seorang yang menderhaka?

UMNO ini ialah sebuah pertubuhan kebangsaan Melayu iaitu sebuah pertubuhan orang Melayu. Bolehkah dengan sebenar-benarnya kita katakan UMNO ini pertubuhan kebangsaan orang di Malaya? Saya tahu, saya mengerti, iaitu apakala saya sebutkan demikian itu, wakil-wakil sekalian tidak menerima fikiran saya itu. Tetapi biarlah kita memandang kepada keadaan yang ada di Tanah Melayu ini dengan menggunakan cermin yang boleh menampakkan barang yang benar ada, dan bukannya cermin yang nampakkan impian-impian barang-barang yang lazat-lazat masa-masa yang telah sudah.

Biarlah kita sedar iaitu hal dan keadaan di Tanah Melayu ini telah berubah. Fikiran orang Melayu sendiri telah berubah. Biarlah kita sedar iaitu di Tanah Melayu ini ada orang yang bukannya keturunan orang Melayu, tetapi yang kasih dan sayang kepada Tanah Melayu—barangkali lebih—daripada ada juga orang Melayu. Biarlah kita sedar iaitu orang Melayu sendiri telah menuntut supaya dijalankan kemerdekaan dengan secara demokrasi dan berkehendak suatu cara pemerintahan yang berdasarkan di atas demokrasi itu; dan biarlah kita sedar iaitu sesuatu pemerintahan atau sesuatu negeri yang berdasarkan di atas demokrasi itu tidak boleh hendak memelihara hak negeri-negeri itu bagi kepunyaan satu pihak sahaja rakyatnya.

Barang siapa yang telah mengambil berat menyasiat akan hal-hal dan perubahan-perubahan yang berlaku di dalam negeri ini, barang siapa ada menyasiat hal-hal itu janganlah seseorang itu berkehendak memperdayakan dirinya dengan berfikir iaitu tujuan UMNO yang kedua itu akan tercapai dengan sebab kuatkuasa satu kaum sahaja ataupun satu pecahan daripada kaum itu melainkan kemerdekaan itu akan tercapai setelah didapatkan persatuan di antara penduduk-penduduk yang ada di Tanah Melayu ini yang sanggup menumpahkan segala taat setianya kepada negeri ini.

Semalam saya telah berkata iaitu peta yang dipandang oleh kita sekalian ialah peta Tanah Melayu sekadarkan perbezaan di antara peta yang dinampak oleh kebanyakan orang Tanah Melayu ini, barangkali ada berlainan sedikit atau seanyaknya daripada peta yang terbentang di hadapan mata saya sendiri, oleh kerana saya mempunyai beberapa peluang dapat melihat sesuatu gerak langkah,

sesuatu perbuatan atau cadangan yang hendak dijalankan di Tanah Melayu ini; langkah-langkah dan perbuatan yang mendatangkan kebimbangan kepada diri saya sendiri.

Peluang itu bukannya saya dapati dengan sebab ada kelebihan ilmu saya, ataupun dengan sebab saya ada kelulusan daripada universiti di mana-mana pun. Saya ini sekadar murid daripada sekolah atap sahaja, saya bukan ada mempunyai kepandaian yang terbit daripada ilmu yang seumpama itu melainkan saya dapat peluang itu oleh kerana dapat melihat tempat-tempat yang tidak dapat dimasuki oleh kebanyakan orang. Melihat gerak langkah dan cadangan-cadangan yang hendak didatangkannya ke atas Tanah Melayu ini.

Malang mulut saya tertutup, malang saya berkata mulut saya ini tertutup tidak dapat menzahirkan kepada umat Melayu Semenanjung ini apa yang diketahui oleh saya dalam masa menyempurnakan pekerjaan-pekerjaan dan tanggungan saya itu. Oleh kerana sekiranya dapat saya zahirkan, saya percaya tiap-tiap seorang akan bersama-sama dengan saya berdiri menuntut kemerdekaan Malaya itu.

Inilah sebabnya maka saya telah berfikir dengan sehabis-habisnya iaitu sekiranya Tanah Melayu ini berkehendak menyaingi negeri-negeri yang berjiran dengannya seumpama Indonesia di sebelah selatan, Burma di sebelah utara, Filipina di sebelah timur, Ceylon, India dan lain-lain di sebelah barat, sekiranya Tanah Melayu ini berkehendak menyaingi negeri-negeri yang telah bebas itu maka hanyalah satu jalan sahaja yang terbuka kepada pandangan saya, iaitu menuntut kemerdekaan itu dengan beramai-ramai, satu kaum dengan satu kaum menyokong dan bekerjasama. Lain jalan tidak ada.

Saya juga telah berkata semalam, sokong yang diharap, sokong itu membawa rebah. Pagar yang diharap, pagar itu memakan padi. Perkataan itu saya tidak mengubahnya.

UMNO sebagai suatu pertubuhan Melayu, semoleknya berjalan selagi ada pertubuhan-pertubuhan yang berkaum-kaum di Tanah Melayu ini, menjaga di atas faedah-faedah yang menepati kepada kaumnya itu, akan tetapi saya berharap atas perkara yang bersangkutan paut dengan kebangsaan negeri—bukan makna kebangsaan itu diambil daripada baka—iaitu kepada negeri.

Sekiranya UMNO ini sebenarnya bertujuan dan berkehendak mendirikan negara merdeka di dalam Malaya ini, maka saya berharap juga pihak UMNO ini akan memandang kepada pandangan

yang luas, pandangan yang dikatakan nasional atau kebangsaan itu dan jangan semata-mata menghadapkan pandangannya itu kepada pandangan yang sempit semata-mata, iaitu hidup hanyalah di bawah tempurung sendiri dengan tidak menghiraukan iaitu ada lain-lain tempurung yang terletak di sebelahnya.

Dengan ucapan ini maka saya tamatkan pekerjaan saya, dan saya menyerahkan tanggungan saya yang saya sertakan dengan ucapan selamat kepada tiap-tiap seorang wakil, kepada bahagian-bahagian dan cawangan-cawangannya.

Oleh kerana dengan sebab keyakinan hati saya sendiri dengan sebab saya kuat berpegang kepada tujuan yang dikehendakkan oleh UMNO itu maka saya percaya dengan gerak langkah yang saya tujukan ini, UMNO dan Parti Kemerdekaan Malaya itu akan bertemu setelah kita mencapai kemerdekaan Malaya itu.